

Käesolevaga saadan Eesti Loodusturismi Ühingu arvamuse arengustsenaariumite kohta.

ELTÜ hinnangul on aeg arengustsenaariumite tööversioonidega tutvumiseks liiga lühike. Nii mahuka töö tulemusel tekkinud dokumendiga tutvumiseks, oma organisatsiooni siseselt läbiarutamiseks ja tagasiside andmiseks on 10 tööpäeva kindlasti liiga lühike aeg. Seetõttu on ELTÜ seisukohad esialgsed ja võivad edaspidise töö käigus täpsustuda ja täieneda. ELTÜ hindab arengustsenaariumite koostajate poolt tehtud tööd, kuid peame nentima, et ootasime palju konkreetsemat nägemust Eesti metsanduse arengust. On raske leida otseseid seoseid tööühmades ja juhtkogus kümnete inimeste nädalapäevi kestnud töö tulemusel tegeletud konkreetsete probleemide ja praeguse arengustsenaariumite vahel. Loodame, et puuduvad lüngad täidetakse edasise protsessi käigus.

Kõigepealt mõned üldisemad kommentaarid. Arengustsenaariumites on toodud raiemahud uuendusraietest, aga kui suured on siis tegelikud raiemahud? Teine oluline aspekt, mis tekitab mitte metsandust austaga inimestes segadust on metsamaa pindala, metsaga ja metsata metsamaa poleemika. Ka selles küsimuses võiks olla rohkem selgus, kui palju siis ikkagi vastava stsenaariumi rakendamisel Eestis eeldatavalt metsa olema hakkab?

Torkab silma, et kliimaeesmärkide täitmisele on pööratud rohkem tähelepanu kui loodusliku mitmekesisuse kadumisele. ELTÜ arvates on loodusliku mitmekesisuse kiire vähenemine vähemalt sama oluline globaalne probleem kui kliimamuutused. Elurikkuse kaoga on Eesti metsandusel otsesed seosed.

Palju on juttu sellest, et metsaomanikule peab kõik piirangud automaatselt kompenseerima. ELTÜ arvates on mets ökosüsteem koos kõigi seal elavate liikidega, mitte puupõld, ja kõiki piiranguid, mida selle ökosüsteemi kaitseks avalikes huvides seatakse, ei pea lausaliselt kompenseerima. Omandi kasutusele seatud piiranguid rakendatakse ka paljudes teistes eluvaldkondades, näiteks muinsuskaitstes, põllumajanduses jne ning nendega ei kaasne kõik piirangute kohene ja tingimusteta hüvitamine.

Kuna puhkemajandusest ja loodusturismist on juttu rebase ja karu stsenaariumites, siis meie täpsemad küsimused ja kommentaarid puudutavadki just neid kahte:

- Arengustsenaariumite koostamisel kasutati teadlaste ja spetsialistide abi. Karus ja rebase on turismile pööratud suurt tähelepanu ja seetõttu tekkis küsimus, kas küsiti ka mõne selle ala asjatundja arvamust?
- Maailmas laialt levinud käsitluse järgi tähendab turist ööbimisega külastajat. Eesti looduses käib ka palju kohalikke ja välismaiseid ühepäeva külastajaid. Kohati on küll tekstides kasutatud puhkemajanduse mõistet ja metsa kui üldise

elukvaliteedi tagajat aga samas jääb tihti mulje, et loodusturism kitsamas mõttes peaks kompenseerima kogu raiepiirangutest saamata jäänud tulu. Seetõttu peaks arengustsenaariumites olema selgelt välja toodud, et metsas puhkevõimaluste arendamisel suurenevad ka eestlaste rekreatsiooni võimalused ning elukvaliteet ja et tänu Eesti kompaktsusele profiteerivad puutumata loodusest mitte ainult sellele spetsialiseerunud ettevõtted, vaid ka näiteks konverentsi- ja kruisiturism.

- Kui eesmärk on oluliselt kasvatada tulu sissetulevalt loodusturismilt, siis peaks metsandust kohe algusest käsitlema koos jahindusega ja inimpeglike liikide puhul seadma külastushuvist lähtuvaid liikumis- ja muid piiranguid.
- Korduvalt on juttu pesitsusaegsest turismirahust. Mis sellega mõeldud on, kas kevadeti keelata inimeste metsa minek, kui suures ulatuses, kellele? See mõiste vajab kindlasti täpset selgitust.
- Avalikud loomade jälgimise kohad – mis selle all mõeldakse. Kas tänaste vaatlustornide võrgu laiendamist või mingit uut kontseptsiooni?
- Karu on eraldi välja toodud jahiturismi arendamine. ELTÜ küll ei koonda jahiturismi ettevõtjaid, kuid milliseid jahilinde ja loomi meil selle stsenaariumi rakendamisel nii palju juurde tekkida võiks, et hakata neid rohkem küttima?
- Korduvalt on räägitud metsaomanike ja turismiettevõtjate koostööst ja tulude jagamisest. Selline praktika Eestis täna puudub, üle poole Eesti metsast kuulub ju riigile ja seetõttu võiks stsenaariumite täpsustamisel lisada ka mõne mõtte selle valdkonna tulevikust.
- Karu stsenaariumist võib välja lugeda, et turism vähendab oluliselt elurikkust ja selle väitega ELTÜ kindlasti nõustuda ei saa. Kui mets rekreatsiooni eesmärgil kaitse alla võtta, saab seal teha ka turismi ja meie hinnangul ei kannata oluliselt ka elurikkus, sest külastuse pärast võivad häiritud saada ainult mõned üksikud inimpeglilikud liigid.

Kokkuvõtvalt nendime, et arengustsenaariumid ei ole selge eelistuse välja ütlemiseks meie jaoks piisavalt täpsed ja sobivad. Isegi üldiste raiemahtude osas ei ole selgust. Turismisektori jaoks on mahtude osas vastuvõetav stsenaarium karu, kuid nagu eelpool toodust nähtub, on ka karu kohta palju küsimusi ja kommentaare. Meie poolt olid protsessiga liitumisel üheks peamiseks eesmärgiks metsaraie rahvusparkides ja laiemalt kõigil kaitsealadel. See aspekt pole arengustsenaariumites eraldi käsitlemist leidnud. On juttu nn rekreatsiooni aladest ja kevadisest raierahust aga selguse saamiseks peaks nende ulatust edaspidi protsessi käigus täpsustama.

Lugupidamisega,
Bert Rähni
ELTÜ
5137141